

Українознавчий зміст навчально-методичних комплектів для початкової школи освітнього проекту «Інтелект України»

У статті висвітлюється українознавчий зміст навчально-методичних комплектів для початкової школи освітнього проекту «Інтелект України». Сутність проекту полягає не в насиченні дитини поглибленими знаннями, а у набутті нею, перш за все, необхідних навичок роботи з інформацією, аналізу, гнучкого творчого мислення, самоконтролю та самооцінки. Завданнями даного проекту є пробудження й виховання в кожному учневі патріотичних почуттів, залучення до вищих цінностей: любові до батьків, своїх предків, рідної землі; любові до рідної мови, культури, народу, пошани до історичного минулого, національних традицій і звичаїв та ін.

Ключові слова: освітній проект, Україна, держава, державні символи, гімн, герб, рідна мова, культура, народ, рід, Батьківщина.

Сьогодні система освіти є варіативною. І ця визначальна риса розвитку освітнього простору виражається в створенні та розробці альтернативних підручників, якими і є навчально-методичні комплекти для початкової школи освітнього проекту «Інтелект України».

Він реалізується в початковій школі на базі державних програм із різних навчальних дисциплін. До проекту розробники пропонують власний навчально-методичний комплекс (підручники – зошити з друкованою основою – посібники для вчителя), забезпечений комп'ютерною підтримкою (аудіо-, відеозаписами).

Науковий керівник проекту – доктор педагогічних наук, професор Ірина Володимирівна Гавриш.

Сутність проекту полягає не в насиченні дитини поглибленими знаннями, а у набутті нею, перш за все, необхідних навичок роботи з інформацією, аналізу, гнучкого творчого мислення, самоконтролю та самооцінки, швидких реакцій, раціональної організації навчальної праці; розвитку пізнавальних процесів – сприйняття, пам'яті, мислення, уваги й уваги; розвитку якостей особистості школяра – цілеспрямованості, працелюбності, організованості, охайності, наполегливості, волі тощо.

Програма розроблялася таким чином, щоб врахувати вікові особливості учнів, не лише зберегти, а й збільшити їх інтерес до навчання. Завдяки міжпредметним зв'язкам, засобам наочності та відеоматеріалам, об'єкт вивчення стає

більш зрозумілим та цікавим. Для прикладу, якщо на уроці «Читання» діти вивчали оповідання про соловейка, то на уроці «Я і Україна» вони дізнаються про класову та видову приналежність цього птаха, спосіб життя, проглядають відеофрагмент з соловейком, чують його спів.

Завданнями даного проекту є пробудження й виховання в кожному учневі патріотичних почуттів, залучення до вищих цінностей:

- любові до батьків, своїх предків, рідної землі;
- любові до рідної мови, культури, народу, пошани до історичного минулого, національних традицій і звичаїв;

– глибокого усвідомлення власної національної належності, відчуття єдності зі своїм народом;

– любові до Батьківщини-України, готовності творити задля кращого її майбутнього.

Детальніше зупиняючись на кожному із наведених вище завдань продемонструємо українознавчий зміст посібників.

Так вже з перших місяців у школі діти знайомляться з гімном України, співають його на уроках.

Державний гімн України – урочиста пісня, державний символ нашої Батьківщини.

Державним гімном України є пісня «Ще не вмерла України ні слава ні воля» композитора Михайла Вербицького на слова поета Павла Чубинського

читаємо ми на сторінках посібника «Читання» у рубриці «Запам'ятай».

Першокласникам пропонують не лише вичити вірш Анатолія Камінчука

Україна – моя Батьківщина
Зацвітає калина,
зеленіє ліщина,
степом котиться диво-луна,
це моя Україна,
це моя Батьківщина,
що, як тато і мама, одна,

але й зробити малюнок на тему «Україна, як тато і мама, одна».

Любов до батьків, своїх предків демонструє урок 9 «Роде наш красний, роде наш прекрасний» у посібнику «Людина і світ».

Дітям пропонується прочитати уривок української народної пісні та пояснити, як вони його розуміють.

Ой роде наш красний,
роде наш прекрасний!
Не цураймося,
признаваймося,
бо багацько нас є.

У вправі «Фотоапарат» пропонується вислів:

Родовід – це історія поколінь.

Акцентується увага на тому, що дитина є членом своєї родини й представником свого роду. А символом зв'язку поколінь є дерево життя. Його коріння – це далекі предки; стовбур – старші покоління; гілки, квіти і плоди – діти й онуки.

Пропонується прочитати вірш:

У нашого Омелька
невеличка сімейка.
Тільки він і вона,
та старий, та стара,
та дві дівки косаті,
та два парубки вусаті,
та ще Христя в намисті,
та ще й лялька в колиці

розглянути малюнок з родиною Омелька та порухувати, скільки всього в родині людей.

Потім дітям пропонується практична робота «Складання родоводу». Потрібно розказати про свій рід та разом з батьками намалювати родовідне дерево свого роду.

Вихованню любові до рідної мови та культури сприяють і численні прислів'я та приказки, пор.:

Азбука – до мудрості дорога;
Хто багато читає, той багато знає;

Книжка – маленьке віконце, а крізь нього весь світ видно та ін.

Особливу увагу на уроках «Людина і світ» приділяють темі «Україна – край мій рідний». Пропонується прочитати вірш Романа Купчинського

Мій край
Київ – серце України
І найстарше місто в світі,
Хоч пройшов усякі зміни,
Гарний весь – в зимі і в літі.

Там церкви золото банні,
а в них дзвони мідно куті –
як задзвонять на світанні,
в Україні всім їх чути.
Коло Києва чи Львова, –
Куди піду – гарно всюди,
Куди ступлю – рідна мова,
де погляну – рідні люди

і пояснити, чому Київ називають серцем України.

У темі «Україна – незалежна держава» для першокласників подаються рядки вірша Василя Симоненка

Можна все на світі вибирати, сину,
вибрати не можна тільки Батьківщину

із запитанням як діти розуміють ці слова поета.

Підкреслюється, що кожен народ на Землі має свої символи, наприклад рослини. Українці кажуть: «Без верби і калини нема України».

У рубриці «Фотоапарат» знаходимо такі вислови, пор.:

Основним Законом країни є Конституція.
Конституцію України було прийнято
1996 року.
Державними символами країни є Гімн,
Прапор і Герб.

У рубриці «Запам'ятай» до названої теми подається такий текст:

24 серпня 1991 року Україна стала
незалежною державою.
Тому щороку 24 серпня український
народ відзначає
День Незалежності України.

Тема «Наша мова солов'їна» пропонує дітям прекрасний вірш Володимира Лучука «Клятва»

Солов'їну, барвінкову,
Колосисту – на віки! –
українську рідну мову
в дар дали мені батьки.
Берегти її, плакати
буду всюди й повсякчас,
бо ж єдина – так, як мати, –
мова в кожного із нас.

У рубриці «Фотоапарат» знаходимо вислови,
пор.:

Державною мовою України є українська
мова.

Щороку 9 листопада в Україні
відзначають

День української писемності та мови.

Наталья Мех

Украиноведческое содержание учебно-методических комплектов для начальной школы образовательного проекта «Интеллект Украины»

В статье освещается украиноведческое содержание учебно-методических комплектов для начальной школы образовательного проекта «Интеллект Украины». Суть проекта заключается не в насыщении ребенка углубленными знаниями, а в приобретении ею, прежде всего, необходимых навыков работы с информацией, анализа, гибкого творческого мышления, самоконтроля и самооценки. Задачами данного проекта является пробуждение и воспитание в каждом ученике патриотических чувств, привлечение к высшим ценностям: любви к родителям, своим предкам, родной земле; любви к родному языку, культуре, народу, уважения к историческому прошлому, национальным традициям и др.

Ключевые слова: образовательный проект, Украина, государство, государственные символы, гимн, герб, родной язык, культура, народ, род, Родина.

Natalia Mekh

The Content of teaching kits for primary schools educational project «Intelligence Ukraine»

The article highlights The Content teaching kits for primary schools educational project «Intelligence of Ukraine.» The essence of the project is not in saturation depth knowledge of the child, and in acquiring it, above all, the necessary skills to work with information, analysis, flexible, creative thinking, self-control and self-esteem. The objectives of this project are awakening and education of each student patriotic feelings, attraction to higher values: love for parents, his ancestors, his native land; love for the native language, culture, people, respect for the historical past, national traditions and customs, and others.

Key words: educational project, Ukraine, state, national symbols, anthem, coat of arms, native language, culture, people, family, homeland.

У рубриці «Запам'ятай» до названої теми подається такий текст:

Українська мова – державна мова України.
Вона також є рідною мовою українців,
які проживають в інших країнах.

Отже, україноцентрична спрямованість освітнього проекту «Інтелект України» не викликає сумнівів. Діти мають можливість отримати національно орієнтований інтелектуальний продукт. За результатами, які демонструють учні проектних класів, Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України рекомендовано цей навчально-педагогічний проект до подальшого впровадження.